ЗВІТ

про забезпечення співпраці з партнерами з розвитку та проєктами міжнародної технічної допомоги щодо здійснення заходів з реалізації Національної стратегії за 9 місяців 2026 року

Флагманський проєкт «Рух без бар'єрів» реалізується Міністерством розвитку громад та територій України в межах ініціативи Першої леді України Олени Зеленської «Без бар'єрів» за підтримки Бельгійського агентства міжнародного співробітництва Enabel, яке є державною агенцією Королівства Бельгія та забезпечує реалізацію програм міжнародної технічної допомоги. Підтримка здійснюється в межах програми BE-Relieve Ukraine, що фінансується Урядом Королівства Бельгія та спрямована на відновлення України, розвиток інклюзивного середовища й посилення інституційної спроможності. Проєкт «Рух без бар'єрів» передбачає створення безперервних безбар'єрних маршрутів у територіальних громадах, які поєднують житлові будинки, вулично-дорожню мережу, громадський транспорт, заклади освіти, охорони здоров'я, адміністративні установи, громадські простори та об'єкти бізнесу.

Основною метою проєкту є забезпечення можливості самостійного та безперешкодного пересування населеними пунктами для людей з інвалідністю, ветеранів і ветеранок, людей старшого віку, батьків із малими дітьми та інших маломобільних груп населення. Особлива увага приділяється комплексності рішень, за якої доступність забезпечується не на окремих об'єктах, а протягом усього маршруту повсякденного користування.

Упродовж дев'яти місяців 2026 року забезпечено масштабування флагманського проєкту з 15 пілотних громад, які долучилися до його реалізації у 2025 році, до 40 територіальних громад України. До проєкту залучено 25 громад другої хвилі, які розпочали формування безбар'єрних маршрутів, підготовку проєктної документації, планування фінансування та організацію відповідних робіт.

Під час відбору громад другої хвилі отримано 139 заявок. За результатами відбору до проєкту долучилися Миргородська, Миколаївська, Криворізька,

Кам’янська, Конотопська, Диканська, Менська, Бобринецька, Роздільнянська, Луцька, Мостиська, Новороздільська, Дрогобицька, Новояворівська, Володимирська, Сарненська, Коломийська, Городенківська, Бурштинська, Чортківська, Кременецька, Хмельницька, Смілянська, Ірпінська та Хустська територіальні громади.

Для громад другої хвилі організовано навчання, методичний та експертний супровід, забезпечено взаємодію з міжнародними партнерами. Громади розпочали підготовку та реалізацію маршрутів із залученням власних ресурсів і формуванням інвестиційних проєктів для подальшого фінансування.

Водночас продовжено реалізацію безбар’єрних маршрутів у 15 громадах першої хвилі: Бучанській, Бородянській, Вінницькій, Дніпровській, Житомирській, Київській, Кропивницькій, Львівській, Одеській, Опішнянській, Полтавській, Рівненській, Славутицькій, Тернопільській та Чернівецькій.

У громадах першої хвилі здійснювалася координація завершення робіт на об’єктах, розпочатих у 2025 році, уточнення складу маршрутів, опрацювання проблемних питань реалізації та забезпечення взаємодії між органами місцевого самоврядування, обласними військовими адміністраціями й іншими учасниками проєкту.

За попередніми даними звітності громад, у межах реалізації проєкту у 2026 році здійснювався супровід робіт на 271 об’єкті маршрутів. Окрему увагу приділено забезпеченню безперервності маршрутів, узгодженню проєктних рішень та створенню доступних зв’язків між житловою забудовою, транспортом, закладами й громадськими просторами.

Упродовж звітного періоду проводилася робота щодо забезпечення фінансування заходів зі створення безбар’єрних маршрутів та включення відповідних проєктів до системи управління публічними інвестиціями. Організовано взаємодію з територіальними громадами щодо підготовки проєктних пропозицій та їх внесення до цифрової екосистеми DREAM.

19 серпня 2026 року проведено онлайн-навчання для представників територіальних громад щодо використання DREAM під час підготовки та реалізації публічних інвестиційних проєктів зі створення безбар’єрних

маршрутів. Учасникам представлено порядок формування проєктних пропозицій, внесення інформації до системи та врахування заходів із забезпечення доступності під час планування інвестицій.

Паралельно забезпечувалася консультативна підтримка громад щодо підготовки проєктно-кошторисної документації, визначення джерел фінансування, планування співфінансування та формування комплексних інвестиційних проєктів.

Важливим напрямом реалізації проєкту стало підвищення професійної спроможності представників органів місцевого самоврядування, архітекторів, проєктувальників, викладачів закладів вищої освіти та інших фахівців, залучених до створення безбар'єрного середовища.

У квітні 2026 року організовано навчальні заходи в межах «Школи безбар'єрних маршрутів», спрямовані на підготовку представників громад до комплексного планування доступного міського середовища. Під час навчання розглядалися питання формування безперервних маршрутів, оцінювання доступності інфраструктури, взаємодії з бізнесом та врахування потреб різних груп населення.

5–6 травня 2026 року здійснювалася організаційна робота щодо проведення виїзних робочих нарад у Бучанській, Бородянській та Славутицькій громадах Київської області. Метою було опрацювання стану реалізації безбар'єрних маршрутів, обговорення проблемних питань виконання робіт та узгодження подальших дій органів місцевого самоврядування.

17 червня 2026 року організовано навчальний захід за участю Державної інспекції архітектури та містобудування України щодо практичного застосування вимог доступності під час проєктування та будівництва. Розглянуто положення державних будівельних норм, особливості їх застосування та питання контролю за дотриманням вимог безбар'єрності.

Спільно з Програмою розвитку ООН за підтримки Уряду Японії організовано навчальну програму для представників територіальних громад із питань планування та створення безбар'єрних маршрутів. У навчанні взяли участь 75 представників громад. Загалом на участь у програмі надійшло понад 100 заявок.

8 липня 2026 року представлено Центр експертизи безбар’єрності як інструмент практичної підтримки територіальних громад, архітекторів, проєктувальників та інших учасників створення безбар’єрного середовища. Основними напрямами його діяльності є експертний супровід проєктних рішень, поширення принципів універсального дизайну, надання консультацій та підготовка методичних матеріалів.

18–20 та 26–28 серпня 2026 року проведено дві спеціалізовані навчальні сесії «Основи моніторингу безбар’єрності будівель і споруд» для викладачів закладів вищої освіти. У навчанні взяли участь 55 викладачів. Програма передбачала опрацювання нормативних вимог, використання інструментів оцінювання доступності та проведення практичних обстежень об’єктів.

Крім того, у межах освітнього напряму проєкту підготовлено 31 фахівця на базі Луцького національного технічного університету та Національного університету «Львівська політехніка». Зазначена робота спрямована на формування професійної мережі фахівців, здатних забезпечувати підготовку спеціалістів та практичний супровід територіальних громад.

Окремим напрямом діяльності стало формування та розвиток мережі уповноважених із питань безбар’єрності, які забезпечують координацію відповідних заходів на місцевому рівні.

3 вересня 2026 року Міністерством проведено першу всеукраїнську онлайн-зустріч уповноважених із питань безбар’єрності, до якої долучилося близько 1300 учасників. У заході взяли участь представники керівництва Міністерства, Радниця-уповноважена Президента України з питань безбар’єрності Тетяна Ломакіна, представники міжнародного експертного середовища, територіальних громад та амбасадори проєкту.

Під час зустрічі представлено основні напрями державної політики у сфері безбар’єрності, завдання уповноважених на місцевому рівні та практичні інструменти їхньої роботи. Окрему увагу приділено створенню безперервних маршрутів, взаємодії з органами місцевого самоврядування, залученню бізнесу та врахуванню потреб людей з інвалідністю й інших маломобільних груп населення. Також представлено досвід міста Відня щодо організації роботи уповноваженого з питань безбар’єрності та взаємодії з міськими службами.

Станом на липень 2026 року в Україні визначено близько 1300 уповноважених із питань безбар’єрності, з яких 70 — у Київській області. Формування цієї мережі спрямоване на забезпечення постійної координації заходів із безбар’єрності, моніторингу доступності об’єктів та взаємодії з мешканцями громад. Київська обласна військова адміністрація

25 вересня 2026 року Міністерством проведено перше очне навчання для уповноважених із питань безбар’єрності територіальних громад Київської області «Безбар’єрна громада: від повноважень до конкретних рішень». Участь у заході взяли понад 60 представників громад. До навчання долучилися Радниця-уповноважена Президента України з питань безбар’єрності Тетяна Ломакіна, заступник голови Київської обласної військової адміністрації Андрій Сташків, експерт з універсального дизайну та доступності Юрій Васильченко, представники Міністерства та команда флагманського проєкту «Рух без бар’єрів».

Під час навчання учасники розглянули практичні питання реалізації державної політики безбар’єрності, застосування принципів універсального дизайну, виявлення бар’єрів, врахування потреб різних груп населення та організації взаємодії між структурними підрозділами органів місцевого самоврядування. На прикладах реальних ситуацій опрацьовано підходи до вирішення проблем доступності та формування комплексних рішень у громадах. Партнером проведення заходу виступив UKRSIBBANK. Навчання започаткувало серію практичних заходів для уповноважених із питань безбар’єрності в регіонах України. Київська обласна військова адміністрація

Упродовж звітного періоду також забезпечувалася організаційна робота з розвитку мережі амбасадорів флагманського проєкту «Рух без бар’єрів». Особливу увагу приділено залученню ветеранів і ветеранок, людей з інвалідністю та представників громадськості до оцінювання доступності маршрутів, виявлення бар’єрів та обговорення практичних рішень. Розроблялися підходи до взаємодії амбасадорів із територіальними громадами, органами місцевого самоврядування та уповноваженими із питань безбар’єрності.

24 вересня 2026 року в Києві організовано відкрите обговорення проєкту Закону України «Про основні засади державної політики формування безбар’єрного суспільства в Україні». До обговорення залучено

представників органів державної влади, експертного середовища, громадських організацій та інших заінтересованих сторін. Розглянуто питання законодавчого врегулювання державної політики безбар'єрності, повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування, забезпечення доступності об'єктів і послуг та формування механізмів реалізації відповідних заходів.

У вересні 2026 року проводилася робота щодо збору та узагальнення інформації від територіальних громад про стан доступності громадського транспорту, наявність низькопідлогових транспортних засобів, засобів звукового й візуального інформування пасажирів та потреби у подальшому пристосуванні транспортної інфраструктури.

Окремим напрямом стала взаємодія з приватним сектором. За попередніми даними, до реалізації проєкту залучено 519 об'єктів бізнесу. У співпраці з LUN здійснювалася робота щодо оцінювання доступності автозаправних станцій, якою охоплено 170 об'єктів. Продовжено комунікацію з бізнес-асоціаціями та представниками приватного сектору щодо облаштування доступних входів, прилеглих територій, торговельних і сервісних приміщень та їх включення до безперервних маршрутів.

Протягом дев'яти місяців 2026 року продовжено співпрацю з міжнародними партнерами щодо реалізації проєкту та розвитку спроможності територіальних громад. За підтримки Програми розвитку ООН та Уряду Японії забезпечено навчання представників громад. У межах співпраці з Бельгійським агентством міжнародного співробітництва Enabel здійснювалася експертна та організаційна підтримка проєкту. Також опрацьовувалися напрями взаємодії з іншими міжнародними організаціями щодо підготовки фахівців, розвитку експертної підтримки та поширення практик безбар'єрності.

Паралельно проводилася робота з розвитку цифрових інструментів моніторингу реалізації безбар'єрних маршрутів. Здійснювалося узагальнення інформації щодо маршрутів, об'єктів, стану виконання робіт та фотофіксації. Опрацьовувалися підходи до відображення інформації про доступність об'єктів та забезпечення її використання під час планування подальших заходів.

Основними питаннями, які потребують подальшого вирішення, залишаються недостатність фінансових ресурсів територіальних громад, необхідність підготовки проєктно-кошторисної документації, складність пристосування існуючої забудови до сучасних вимог доступності та потреба в підвищенні професійної спроможності місцевих фахівців.

Для вирішення зазначених питань Міністерством забезпечується методична підтримка громад, проводяться навчальні заходи, розвивається експертний супровід та здійснюється робота щодо залучення державного фінансування через механізми публічних інвестицій. Окрему увагу приділено забезпеченню комплексності рішень, оскільки облаштування окремих доступних об’єктів без їх поєднання не забезпечує повноцінного безбар’єрного пересування.

За підсумками дев’яти місяців 2026 року забезпечено розширення флагманського проєкту «Рух без бар’єрів» до 40 територіальних громад України, розвиток системи навчання та експертної підтримки, формування мережі уповноважених із питань безбар’єрності, посилення взаємодії з органами місцевого самоврядування, бізнесом і міжнародними партнерами.

Подальша робота спрямовуватиметься на завершення створення безбар’єрних маршрутів у громадах першої хвилі, забезпечення реалізації проєктів у 25 громадах другої хвилі, підготовку публічних інвестиційних проєктів, розвиток цифрового моніторингу, продовження навчання уповноважених та розширення участі бізнесу й громадськості.

Результати звітного періоду створюють основу для подальшого масштабування проєкту у 2027 році та впровадження комплексного підходу до забезпечення безбар’єрності під час планування розвитку громад, відновлення інфраструктури та надання послуг населенню.